

בבית המשפט העליון

רע"א 847/16

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

המבקשים: 1. מאיר אבו חצירא
2. חיה ברכה דהן
3. יעל פריחה אבו חצירא
4. יקותיאל אבו חצירא

נגד

המשיב: פקיד שומה היחידה הארצית לשומה

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 19.01.2016 בע"מ 9422-01-14 שניתנה על ידי כב' השופט מ' אלטוביה

בשם המבקשים: עו"ד אשר דל
בשם המשיב: עו"ד יאיר זילברברג

החלטה

1. לפני בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופט מ' אלטוביה) בע"מ 9472-01-14, ע"מ 9510-01-14, ע"מ 9430-01-14 וע"מ 9422-01-14 מיום 19.1.2016, במסגרתה התנה בית המשפט את המשך ניהול ערעוריהם של הרב יקותיאל אבו חצירא ובני משפחתו (להלן: המבקשים) בתשלום כל ההוצאות שנפסקו לחובתם.

2. בחודש ינואר 2014 הגישו המבקשים ערעור בגין שומה שהוצאה להם על ידי פקיד השומה - היחידה הארצית לשומה (להלן: המשיב) לשנות המס 2003 עד 2009 בעקבות הכנסות לא מדווחות בסכום של למעלה מ-10,000,000 ש"ח. בהחלטתו מיום 22.2.2015 נאלץ בית המשפט המחוזי לבטל ארבעה מועדי הוכחות בשל טעות שנפלה בין באי כוחם של המבקשים. עוד קבע בית המשפט כי מדובר ב"התארכות דיון שלא לצורך" כלשון תקנה 514 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, ובהתאם נפסק כי

על המבקשים לשאת בהוצאות לטובת המדינה בסך 10,000 ש"ח. גם מועדי ההוכחות החדשים שנקבעו בוטלו על ידי בית המשפט בהחלטתו מיום 28.6.2015 – בהתראה קצרה יחסית – וזאת לאור בקשתם של המבקשים להיערך מחדש עקב הפסקת ייצוג. בגין ביטול זה נפסק כי על המבקשים לשאת בהוצאות לטובת המדינה, והפעם בסך 16,000 ש"ח. במהלך חודש דצמבר 2015 שבו ופנו המבקשים בבקשה לדחיית מועדי דיוני ההוכחות בטענה כי חלה התקדמות משמעותית במאמציהם של הצדדים לסיים את ההליך על דרך הפשרה. בהחלטתו מיום 21.12.2015 דחה בית המשפט את הבקשה, וזאת משום ש"ערעור זה כבר ידע דחיות ניכרות". ביום 12.1.2016, חמישה ימים בלבד עובר למועד דיון ההוכחות הראשון שנקבע, ביקשו המבקשים כי מועד זה יומר למועד דיון לצרכי פשרה. בהחלטתו מיום 13.1.2016 קבע בית המשפט כי אמנם ביום ההוכחות ייעשה ניסיון נוסף להגיע לפשרה בסיוע בית המשפט, אך במקביל יהיה על הצדדים להיערך לדיון הוכחות.

3. בדיונים שהתקיימו ביום 17.1.2016 וביום 19.1.2016 הודיעו המבקשים כי הם מעוניינים לשנות מן הראיות שכבר הוגשו לבית המשפט וכן להציג ראיות חדשות. בהחלטתו מיום 19.1.2016, היא ההחלטה מושא הבקשה דנן, קבע בית המשפט המחוזי כי "שוב הגענו למועד ההוכחות כאשר המערערים אינם ערוכים לנהלם. לאחר היסוס רב ועל מנת לאפשר למערערים להיערך לטענתם מחדש, יידחו מועדי ההוכחות". בנוסף קבע בית המשפט כי על המערערים לשאת בהוצאות לטובת המדינה בסך 200,000 ש"ח. לבסוף נקבע כי "בעבר נפסקו הוצאות לטובת המדינה מכוח תקנה 514 ואלה טרם שולמו, כפי שמידעת ב"כ המשיב. על מנת שדבר זה לא יישנה, המשך ניהול הערעורים מותנה בתשלום כל ההוצאות שנפסקו תוך 15 יום".

4. את בקשת רשות הערעור דנן ממקדים המבקשים לא בשאלת גובה ההוצאות שנפסקו על ידי בית המשפט מחוזי – הגם שלשיטתם מדובר בהוצאות חריגות בגובהן – אלא על עצם התניית המשך ההליכים בתשלום ההוצאות שנפסקו. בתוך כך נטען כי התניה זו מגבילה באופן לא מידתי את זכות הגישה לערכאות. המשיב טוען מנגד כי מדובר בהחלטה דיונית שאין מקום להתערב בה, ודאי על רקע סכום השומה ומצבם הכלכלי האיתן של המבקשים.

5. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות.

ההכרעה בבקשה דנן מחייבת, למעשה, הכרעה בין שני שיקולים מתחרים. מחד גיסא, ברי כי ההחלטה להתנות את המשך ההליכים בתשלום ההוצאות שנפסקו היא החלטה דיונית הנכללת בגדר הפררוגטיבה של שופט הערכאה הדיונית, ועל כן ערכאת הערעור לא תתערב בה אלא במקרים חריגים [השוו: רע"א 7167/13 ליבמן נ' בנק

דיסקונט בע"מ (24.10.2013); רע"א 1688/15 החברה המרכזית להפצת משקאות בע"מ נ' בן לולו, פסקה 8 (4.5.2015). מאידך גיסא, הלכה היא כי על בית המשפט להימנע, ככלל, מהתניית המשך הדיון בהליך בתשלום הוצאות, וזאת משום שהתניה שכזו עלולה להגביל באופן בלתי מידתי את זכות הגישה לערכאות [ראו: רע"א 1772/14 מועצה מקומית ראמה נ' ג.א. מהנדסי הצפון בע"מ, פסקה 4 (23.3.2014) (להלן: עניין ראמה) והאסמכתאות שם; רע"א 7074/09 קאולה נ' ידגר, פסקאות 8-11 (25.8.2010)]. ודוק, במסגרת החלטתי בעניין ראמה – ממנה מבקשים המבקשים להיבנות – קבעתי כי בנסיבות אותו מקרה התניית המשך ההליך בתשלום הוצאות בסך 12,000 ש"ח אינה עולה כדי הגבלה בלתי מידתית של זכות הגישה לערכאות.

האם בנסיבות המקרה דנן התניית המשך ניהול ההליך בתשלום הוצאות בסך למעלה מ-200,000 ש"ח פוגעת בזכות הגישה לערכאות באופן המצדיק התערבות בהחלטה דיונית של בית המשפט המחוזי? סבורני כי התשובה היא שלילית. הטעם הראשון והמרכזי לכך הוא מצבם הכלכלי האיתן של המבקשים, אשר לא הוכחש על ידם במסגרת הבקשה והנספחים שהוגשו לעיוני. אמת, אין להקל ראש בסכום של 200,000 ש"ח, אך יחד עם זאת כאשר לוקחים בחשבון שהמבקשים ממילא הביעו נכונות לשלם סכומי כסף משמעותיים ביותר – עד כדי מיליוני שקלים – על מנת ליישב מחלוקת הנובעת מאי דיווח על הכנסות בסך העולה על 10,000,000 ש"ח, לא ניתן לומר כי מדובר בסכום אשר ירתיע את המבקשים מלממש את זכותם לגשת לערכאות. הטעם השני נעוץ בכך שחיוב המבקשים לשאת בהוצאות כבר בשלב זה של ההליכים אינו בלתי הפיך. המבקשים עצמם הביעו את כוונתם לערער על סכום ההוצאות שנפסק לחובתם, בציינם כי "עם השלמת ההליכים ומתן פסק דין בפני בית המשפט קמא, יוכלו המערערים להגיש ערעור על הסכום החריג של ההוצאות שנפסקו ובתוך כך להראות ולהוכיח כי מדובר בפסיקת הוצאות חריגה ביותר". על רקע דברים אלו – ומבלי להביע עמדה כלשהי לעניין סיכויי ההצלחה של המבקשים, ככל שיהיו רשאים לערער ויבחרו לעשות כן בפועל – דומה כי טרם נסתם הגולל על האפשרות כי חלק מהכספים יושבו להם. כך או כך, אין כל חשש שמא המשיב לא יוכל לשאת בהשבת ההוצאות למבקשים, אם וכאשר יידרש לכך בעתיד.

6. לאור העבודה שבהחלטתי מיום 2.2.2016 נעתרתי לבקשת המבקשים לעיכוב ביצוע ההחלטה מושא בקשת רשות הערעור, ניתן בזאת פרק זמן של 15 ימים, ממועד מתן החלטה זו, שבמהלכם יוכלו המבקשים לשלם את ההוצאות שנפסקו על ידי בית המשפט המחוזי, וזאת כתנאי להמשיך ניהול ההליכים. ככל שהסכום לא ישולם בפרק הזמן הנ"ל, תעמוד החלטתו של בית המשפט המחוזי על כנה.

7. סוף דבר – הבקשה נדחת. המבקשים יישאו בהוצאות המשיב בסך 5,000 ש"ח.

ניתנה היום, י"ג באדר א' התשע"ו (22.2.2016).

ש ו פ ט